

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

55. De irregularitate ex defectu ætatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Secundò, obligatus personæ Ecclesiasticæ, etiam non deposito onere ordinatur; in hoc enim non molestatur Ecclesiasticus, ut infamatur, quod ordinet personas cum detrimento aliorum, ut infamatur si esset persona secularis, cui obligatus erat. Hæc dictum deducitur ex can. peruenit d. 86.

Tertiò, obligatus personæ seculari publicæ ante reddendam rationem, etiam onere deposito non ordinatur; sunt enim rationes publicæ ex administratione prius reddenda: ordinatur tamen, si alias est debitor ratione personæ, & non ratione administrationis; tunc enim ante redditam rationem non promouetur. C. de Episc. & Cle. l. officiales.

Quartò, si rationes sunt ex administratione erga personam priuatam, deposita administratione, & onere, etiam ante redditam rationem ordinari potest, nisi lis ei ante promotionem vel in ipsa promotione moueatur super administratione, nisi manifestum sit, ipsum de dolo teneri.

Quintò, si lis mota est, tunc, si de dolo est, non debet ordinari ante finem litis, can. tantis d. 81. debet tamē taxari tempus in quo causa decidatur.

Sextò, si lis mota est, non de dolo, sed de culpa, promovetur potest non obstante reclamatione creditoris, quia lis agitur potest, sicut prius, & coram eodem iudice, de for. compet. cap. proposuisti.

Septimò, debitor, si prohibente creditore fuerit promotus ad clericatum, non deponitur propter hoc, sed bona eius venduntur in solum, & si non sufficiant, Episcopus tenetur, qui abstulit debitori occasionem negotiandi, & lucrandi, ut solueret; iam enim factus clericus non potest negotiari. d. 88. can. si nunciari. Hoc intelligo, nisi cedat bonis, cessione enim facta non impeditur, sed potest promoueri, iuxta Gloss. can. præterea d. 51. & Præposit. ibidem. Hæc est irregularitas ex defectu liberationis, super quam, sicut nec super seruitutem Episcopus dispensat, ut ante liberationem promoueatur.

De irregularitate ex defectu ætatis.

CAPVT LV.

Defectus legitimæ ætatis facit hominem irregularem donec ad eam perueniat, ut dicit Præposit. can. 1. d. 50. Et autem ætas suscipiendis ordinibus legitima iure hu-

mano præscripta; primæ enim tonsuræ est septennium completum; hoc enim est tempus infantie, ut dicit Gloss. cap. nullus, de tempor. ordin. in 6. quo capite cauetur, ne ullus Episcopus ante hoc ætas ulli tonsuram primam conferat, nisi ei, qui Religionæ fuerit ingressus, alias ipso iure à collatione primæ tonsuræ per annum erit suspensus. Post septennium, usque ad duodecimum, reliquos minores ordines suscipiendi tempus est legitimum: acoliatus vero non nisi completo duodecimo suscipi potest, can. in singulis d. 77. maiorum ordinum autem tempus legitimum iure antiquo d. 77. & 78. fuit stabilitum; postea vero limitatum per Clemen. Generalem de ætate; & qualitat. Subdiaconatus in decimo octavo anno suscipitur, diaconatus in vigesimo, presbyteratus vero in vigesimo quinto: hos ultimos annos intellige non quidem completos, sed inceptos. Hæc ætas legitima sacrorum ordinum est iam correctæ per Concil. Triden. sess. 23. cap. 12. ut nemo ad subdiaconatum promouearur ante vigesimum secundum: ad Diaconatum vero ante vigesimum tertium; ad Presbyteratum ante vigesimum quintum, intellige etiam inceptos. Ad Episcopatum vero iure communi debet esse completus trigessimus cap. cum in cunctis de elect. in 6. qui ante hanc legitimam ætatem ordines non dispensatus, suscipit ordinem, & characterem recipit, sed non executionem, sed suspensus est. Si est ordo sacer usque ad legitimam ætatem, qua superueniente cessat suspensio, cap. non est compos. de tempor. ordin. estque talis suspensio ipso iure; nam can. utitur verbo præsentis temporis, suspendimas, quamuis Turrec. d. 77. placuit, sequens Turrec. dicat esse suspendendum. huic antiquo iure successit extrauagans cum ex sacrorum. Pij II. qua omnes, qui factum aliquem ordinem ante legitimam ætatem præsumunt accipere, ipso iure suspendit, ut si illum exerceant, fiant irregulares, nec possunt etiam superueniente ætate exercere ante absolutionem à suspensione. Hæc tamen extrauagans comprehendit præsumentes accipere, non autem eos, qui ignoranter acceperunt. In defectu ætatis solus Papa dispensat, non Episcopus, ut colligitur ex cap. nullus, de tempor. ordin. in 4. & docet gloss. Clem. Generalem: de ætat. & qualitat. immo, si factum ordinem confert ante legitimam ætatem, Episcopus à collatione ordinum est suspendendus, cap. ut non est compos. de temp. ordin. ubi Anton. Burr. notat non esse ipso iure Episcopum suspensum, sed suspendendum.

Est autem aduertendum, hanc aetatem non esse necessarium necessitati sacramenti, sed necessitate praecipri Ecclesiasticum est, si conferretur ordo extra aetatem legitimam etiam ante usum rationis, ordo teneret, & character imprimeretur, ratio qui ordinaret sine dispensatione, peccaret, ordinatusque executionem non haberet ante legitimam aetatem. Ordines etiam maiores, etiam presbyterarum posse conferri infantibus nondum usum rationis habentibus, est communis doctorum Theologorum, & Canonistarum. inter Theologos habentur S. Tho. 4. sent. d. 25. Bonau. ibidem, art. 2. q. 2. Ricardus art. 4. q. 2. inter Canonistas vero Glos. c. sua littera, de clericali. prom. imò ex eodem colligitur, subdiaconatus ante usum rationis receptus non repetitur, idem Glos. can. p. 1. q. 1. & ibidem Archidi. & Prapof. cum alijs, quamuis non sint qui contrarium sentiant, illud tamen est verum. De hoc copatu est maior controuersia: Archi. enim can. subdiaconus d. 77. tenet etiam in cunis posse conferri Episcopatum, quod ad ordinem S. Tho. verò, & Bonau. locis citatis tenent contrarium, quos sequitur Turrecr. eodem can. subdiaconus. Prapof. verò ibidem citat S. Tho. & Bonau. & tamen tenet cum alijs quia, inquit, eadem est ratio Episcopatus, & presbyteratus, eademque sit ordo, & imprimat characterem, quod puto esse probabile: esset tamen magnum scandalum, & graue peccatum ante usum rationis hos ordines, non dico Episcopatum, sed etiam inferiores conferre infantibus absque aliqua graui causa. & vrgentissima causa.

Est autem controuersia inter Doctores, an qui ante aetatem discretionis suscipit maiores ordines, adultus factus tenentur continentiae votum seruare, & quidem, si ante usum rationis suscipit ordines, non tenentur voto, ut dicunt Glos. 1. q. 1. de pueri. & ibi Prapof., & inter Theologos Palu. 4. sent. d. 25. q. 1. Sotus eadem d. q. 1. art. 2. limitat Archid. can. pueri. allegans, si factus adultus velit in ordine remanere, & ministrare, priuilegio uti clericali; tunc enim tenebitur continere, & verum est, quod si ante annos quidem discretionis, nimirum septennium suscipit ordines, & tunc erat doli capax, Glos. de Cleri per sal. prom. affirmat teneri voto, si tunc non contradixit; si autem contradixit, est iam coactus, & ordo non tenet, at Hostie. & Innocent. cap. vi non est compos. de temp. ord. tenent tempus contradictionis, siue ante usum rationis, si post sit ordo susceptus, durare vsque ad annos pubertatis con-

pletos
dicat,
(statim
interi
voti
ti pos
lemn
mitti
de cler

EX
m
tic

d. si. car
infami
ip si apo
fama i
can. si E
triplex,
dudum
delict o
ues & b
Infami
uile, si
huiusm
infam.
quand
officiu
erileg
gnant
strione
tur inf
tur per
aliquo
senten
bus vic

pletos, nimirum quatuordecim, post quos, si statim contradicat, voto non tenetur. Anton. Butri. eodem c. exponit hoc (statim) esse triduum, quod intelligo in foro exteriori; nam in interiori puto obligari, si, cum primum nouit obligationem voti, eam habuit ratam; nam ante annos pubertatis vota emitti possunt, & obligant in conscientia, quamuis non votum solemne Religionis, quia statutum est tempus, quando hoc emitti debeat, & sic intelligo Archi. loco allegato, & Gloss. c. i. de cler. per. sal. promo.

De irregularitate ex defectu fama bona.

CAPVT LVI.

EX defectu bonæ, & honestæ apud alios opinionis, & famæ oritur etiam irregularitas; unde infames à promotione, & ordinum exercitio repelluntur d. 33. can. laici, & d. 9. can. qui in aliquo, & 6. q. 1. can. infames. Est autem duplex infamia iuxta Glossas 3. q. 7. can. infames, §. porro, & 2. q. 7. can. ipsi apostoli. & Doct. communiter, nempe infamia facti, & infamia iuris, atque hæc iterum duplex est, vt distinguit Archi. can. si Episcopus d. 50. legalis, & canonica. Erit ergo infamia triplex, facti, legalis, & canonica, & sic distinguit Panorm. c. dudum secundo, de elect. num. 5. Infamia facti oritur ex aliquo delicto graui, & notorio, propter quod delinquens apud graues & bonos viros malè audit, eiusq; mala opinio cõcepta est. Infamia iuris est, quæ incurritur in casibus, in quib; ius, siue civile, siue canonicum infamiæ pœnâ irrogat: sunt autem multi huiusmodi casus, de quibus agit in iure civili, ff. de his, qui infam. notant. iure autem canonico 6. q. 1. can. infames; aliquando enim propter crimen, aliquando propter factum, seu officium minus honestum iuris infamia contrahitur, sic sacrilegi, vsurarij publici, duas vxores de facto habentes, qui pugnant publicè cum feris, qui ludos periculosos exercent, histiones, & qui scenis ex officio interfunt, & alij multi censentur infames iuris infamia. Est etiam iuris infamia, quæ inferitur per iudicis sententiam definitiuam, qua aliquis de graui aliquo crimine damnatur, vt qui de furto, vel calumnia per sententiam damnatus est. Similiter in alijs multis, de quibus vide Glossas allegatas. Est tamen aduertendum, omnes